

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom zasta male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Prispisana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglas od 8 redakah stoji 60 novč., za svaki redak više 5 novč.; li u slučaju opstovanja tuz pogodbe sa upravom. Novci se šljku poštarstvom *naputicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dođe na vrijeme, neka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše: »Reklamacija«. Doplat se ne vradaju ako se i ne tiskaju. — **NAŠA SLOGA**, izlazi svakog četvrtka i li celom roku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Nabilježovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za svake 2 for. na godinu, itazmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan caravina više poštarina. Na malo i br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p n gg predplatnike, kojim je iztekla predplata koncom prošloga mjeseca, da ju izvole za doba obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije lijepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloga“.

GOVOR

(Konac.)

zastupnika g. M. Laginja u šestoj sjednici sabora porečkoga na proračun za g. 1885.

Trošak žuba (izgona Matježa) računani je na 3500 forinlih.

Imam ovdje jedan službeni račun od jedne obćine u Istri, koji nam predoduje, kako smo u tom postu.

Prije svega reći ću, da bi za nas svakoga bolje bilo, da nas računaju za izagnane, nego li da putujemo kao zemaljski zastupnici. (Zamor, smeh, Glasovi: morda za vas bolje!)

Neki Modrić, kako li se je zvao, misleć da će preko Soče u Italiju, došao je do Trsta i veroo se onuda, ter ga uhvatilo u Korru. Kako Kopar pada u našu provinciju, poguralo ga je pod žub (u januaru 1883.), iz Kopra u Buzet, iz Buzeta u Podgrad, iz Podgrada u Kastav, iz Kastava na bližnju (hrvatsku) postaju Sušak.

To je koštalo ništa manje, nego 29 forinlih 40 novčeh ali to iz Kopra u Buzet f. 9,36, iz Buzeta u Podgrad f. 12,08, iz Podgrada u Kastav f. 4,73, iz Kastava u Sušak f. 3,34, skupa 29 forinlih 40 novč. I sa svim tim troškom toga stromaha u januaru mesecu, u sličnoj zim, skoro gologu, vozili su na otvorenoj krcipci, ter je skoro poginuo od zime.

Taj primor daje mi misliti na bolji i mnogo onilji način, kako bi se imalo goniti pod žub. Naša pokrajina neka se dogovori sa Trstom, odpraviti čoveka iz Kopra parobrodom u Trst, potrošiti će se 50 do 60 novčeh, a onda pod plaću neka ga gradski ili druga straža vodi ravno nu Sušak. Ako jim obojici date lepo drugo mesto u železnici, još neće trošak ni iz daleka doći na 29 for. 40 novč. Po tom računuu sudim, da je izloženi potrošak od 3500 forinlih za izgone prevleki. Dakle, da sam morao samo ovaj jedan primer uzeti, jer nemogu pogledati sve protokole žuba.

U rubrici »različiti troškovi« najdemo for. 1200 — za povesi i statistiku, a to nam nije dosta bistro. Stampe, troški ne predvidjeni i prinosi dolaze dosta visoko, na 7 do 8000 forinlih, a tih može naša Junta potrošiti kako joje sviđi, na jedan način, mesto na drugi, jer nije naznačena ni vrst nepravidjenih troškovah.

U pokriću (lohotodku) imamo u rubrici XV. 1. i 2. napisano »dohodci zemaljskoga imetka«. Poštovana gospodo, ovo će biti pogrešno, jer polag izvješća Juntinoga, nije ovo sve »dohodak od zemaljskoga imetka«. Kako možemo mi računati u to ona tisuća, koja vlada daje u pomoć? Pomoć vladini treba izplatiti posebiće, a prihod zemaljskog patriomonja posebiće. Ako se to učini, onda vidimo, da naše gospodarstvo poknšiljiše ne nosi 5950 forinlih, nego najviše 2500 forinlih, i to nako se obistinji ono, što se očekuje polag Juntinoga izvješća.

Pod rubrikom XX »različiti prihodi« dolazi vam 1000 forinlih od šumskih globah i taksa za lov ptičah.

Gospodo, krivica je, da ovaj prihod bude računani celoj pokrajini, jer mi je znamo, da šumske globe dolaze samo od nekrah krajevah Istre, a ti krajevi su baš oni, koje mi je čast zastupati. Dakle bila bi zadnja doba, da se učini zemaljski za-

kon ili da se drugim nekim načinom odluči, kako se imaju upotrebiti ti novci. Ja mislim, da bi se cesarska naredba od god. 1853. ili 1854., po kojoj novci od šumskih globah idu u zemaljsku *Aukturuu zakladu*, imala prominenti tako, da te novce nazad dobiju one obćine, iz kojih su plaćeni, pak da obćine budu dužne te novce porabiti u zašumljenje Krasu, sadjenje žira i u drugi takov način.

Iz izvješća, koje nam je Junta dala k proračunu za god. 1885. razabramo, da je Istra dužna 63.867 for. 83 novč. gradu Trstu za munjenje i nabode, i da na to, — najbrže na svo — pladamo interese.

Poznato je, da se proračun zemaljski čini već mnogo godina; potrebu se u računuu pokrrije uvok, to jest do troška, koji mislimo, da će biti, udare se nameti (adionalni), koji su sada već dosta visoki. Nekoliko godinah dolazi dosta nameta; zato ja nemogu pojmiti, kako i kada smo došli do toga duga od 63.867 forinlih.

Tu imam još nešto opaziti. Junta i finančni odbor savetuju nas, da primemo u rubricu XII. potroška onu avotu, što će nam Gorica platiti za naš del kuće za gluhozome, to jest da odobrimo, neka se one dva tisuća i nešto forinlih daju u kapital, koj će nositi interese. Čini mi se nepotrebnia ta spekulacija, jer kad pladamo na dug interese, morali bismo, a onini novci umajli ostajedi dug.

Kad bi htio dalje govoriti, isto bi proveć u drobnu izplivati stavku za stavkom.

Što sam dosad rekao bilo je i zno, da se osvedočite, da i mi gledamo proučiti zemaljske računo i iznesti na videlo pogreške u njih. Drugi put, kad budemo u razpravljanju stvarih sahorakih uvježbnih, i kad nam bude prilike proučiti stvari do dna, morali ćemo vam predložiti promene u celom sustavu proračunuu, toliko za pokriliti, koliko za potrebe.

Posle tih obćenitih opazkah, reći ću još koju, kad budemo razpravljali o pojedinih glavah.

Predsednik. Želi li još koji govoriti? **Sbišć.** Govori stvarstveno, kako nije njegova navnda, da on odijha od sebe i od većino napadaje Laginjeve, i da jih nazivlje pustini klevetami (caufunlose insinuzazioni).

Laginja (na to). Častna gospodo! Prije svega osvedočite se, da meni ne teče posve gladko turljanski govor, dakle ja nepoznam neke besede toga jezika, s kojimi se sakriva što je u srou. Može biti da sam se izrazio načinom koj nije ovdje u navadi. **Svakako neka bude siguran častni Sbišć i soaki drugi od nas gospodo — a držim da se se već o tom osvedočiti, — da mi znamo činiti razliku i ponakati se s nami, kako valja, kad smo izvan sabora, ali opet, kad sedimo ovdje u sabornici, onda znamo govoriti, kako nam je dužnost i kako nam duša kaže.**

DOPISI.

Iz Opatije. Zadnji put sam opisao namišljenu kupovinu naše morske obale i liepi komad mora na Slatini; a sada sam u stanju o tom još na tanje izvestiti. Površina sve obale, koju misli društvo uzeti iznaša u svem 5400 kvadratnih metarah, a nuđi za nju pet novčeh po metru, dakle 270 forinlih. More misli uzeti društvo od mesta na Slatini do izpod novosagrađene kuće pod Letiša u Širini od 30—40 i do 70 metarah od kraja, u svem do 52 tisuće kvadratnih metarah uz cмену od dva i pol novčeh po metru, dakle za svotu od 1300 forinlih. Za svu opatijsku obalu i ovaj liepi dio mora dobio bi dakle cesarski erar 1570 forinlih, a mi bismo za tu neznatnu cmenu izgubili za uviek skoro pristup k moru. Mi se nadamo, da vlada na takovu prodaju nikada pristati neće. U ostalom javit ću drugi put koje korake

i kakvim uspjehom hoće preduzeti obćinsko poglavarstvo i zastupstvo na obranu našu. Tim prelazim da koju rečem o namišljenoj cesti iz Opatije do Voloskoga.

Kroz Opatiju vodi cesarska cesta na Volosko i napried. Ona je dosta liepa, ako izuzmeć strmo na Lipovici i onaj kod Skrbidli, no radl prolaza mnogih vozovah aa raznim materinlom potrebnim za gradnju, postala je cesta lošija i skoro neporabiva za pješake sad radl blata sad opet radi praha. Govorilo se, da će društvo razširiti ovu cestu tako, da bude ostao slobodan prolaz a jedno i drugo stranu za pješake, a u srodini za vozove. Zatim se govorilo, da će društvo graditi cestu uz morsku obalu do Voloskoga, kao štetalisto svojim gostovom; a u prvi čas raznio se bio glas, da će graditi cestu od Matulja do Opatije ili čak Željeznicu. Ta stvar bila kasnije zamuknula; kad na jednom početlo se govoriti, da kuni društvo graditi cestu iz Opatije do Voloskoga skoro uzporedno sa dosadašnjom nego malko a višega. Koji pozna položaj Opatije i Voloskoga, nemože nikako toga pojmiti, kako bi se mogla ta cesta još sgora dosadašnje sagrađena spustiti na Volosko.

To je bio uzrok, da i zastupstvo nije se luhko sklonulo, da tu cestu preporuči, i da se za nju zauzme; no ipak nagovoreno sa stanovite strane, zauzelo se je zastupstvo za stvar i poslalo molbenicu na porečki sabor. Ja sam o tom i dosada čuo govoriti, ali nisam pravo vjerovao dok nisam čitao u novinah, da je ta molbenica bila pred saborom. Nemože se reći, da bi ta nova cesta bila nepotrebnia, ali opet teško je tvrditi, da je ta cesta toliko potrebna, da bi za nju cela pokrajina trošiti mogla. Nego društvo je valjda tim putem drugo postignuti kanilo, da bi se nimie pripozna la potreba ceste. a tim, da se pak može i prisiliti gospodare, da svoja zemljišta prodaju, koji nebi htio mlou, da bude moro silom uz cmenu, koju bi mu sudbena komisija odmerila. Kad bi društvo jednom izvelo cestu do Lipovice, ono nebi već nikoga ništa potrebnovalo nego na svoj trošak dobavilo bi zemljište i gradilo cestu nad Volosko pa ravno k Matuljam na Staciju. Tako suđe mnogi i mislim, da se nevaraju. Oni koji su u Voloskom zagovarali tu novu cestu, radili su po svoji prilici nezajnuć, na štetu Voloskomu i Opatiji. Ja sudim ovako. Ako je cesta društvu potrebna ono će ju sagrađiti i bez one malene pomoći, koju bi možda provincija dala mogla, a sa naše strane pravo je, da se po mogućnosti ide društvu na ruku, ali bez vlastite štete, i to u ovom i u drugih poslovih. —x.

Iz lošinjskog okružja 25. Julija. (Miena lošinjskog poglavara). Elluschegg otišao i Radostna ta viest kolala je i još dandanas kola od ustlub do ustih kvarnerskih Hrvatah.

Radujemo se njegovu promeštaju kao poglavaru, jer se nadamo, da će se odsada više paziti na pravice i želje kvarnerskih Hrvatah. Da nismo primorani gledati činjence, koje se zadnjih godnah na nami sivaše, mi danas nebisimo ovako pisali. Nepouzdanica podpisana od 523 izbornikah, najjasnijim je svedokom, kakvo vjerenje je imao narod u zastupnika Elluschegga.

Novi poglavar nađi će se u težikom položaju kad ovamo dođe. On će sjedne straus viditi E. prijatelje zauzete, da ga

na svoju stran zavodu; oni će ga krasnim dočekati, oni će mu sve učiniti u nadi, da im nadomjesti ono što su u E. izgubili. S druge strane on će nađi hlađne Hrvate, koji će iz kuta motriti njegovo ponašanje i uzporedjivati ga sa zakonom u ruci, u nadi, da nadju u njemu čovjeka, što no se kaže, od zakonn. Kad bude on izplatio čudnu povjest vrblječkih, krčkih i hašdanskkih izboruh, on će sam opaziti, kako se je našoj stranki pod E. godlin. A i krčki P. mogno li mu kod toza duđnih stvari pripovjedati, ako hoće. Novi će poglavar nađi tamo negdje u prahu zakonnih ajaset ulukah, koji tamo negdje u arhivu leže. On će morati sve to pod ruku uzeti, ako je pravedan, i riešiti dotične utoke, da nam obćine i škole nepropadnu, kako propadaće do sada. U obće kojšegda će se nađi što bi valjalo popraviti, samo nko je volje raditi i pravednim biti. U tom postu dakle mi mu želimo srećan početak, koji nek nam bude zalogram, da ga je iz Beča poslalo ovamo na preokret politike, a ne na posao ugušnja Hrvatsko svijesti na otocih.

Opetujemo, težak je položaj, ali kad se zakonito radi nemari da je i najteži. Što se nas tiče mi mu izjavijamo, da smo Hrvati i kao takovi hoćemo, da se s nami ide ili zakonito ili nikako. Mi smo dakle spravni na sve. Skora budućnost će nam pokazati, što imamo očekivati od poglavara g. Truxe. Medjutim srećno nam!

Iz Lošinjske polovicom Julija 1884. Već je prošlo preko dva mjeseca, da nas je ostavio naš župnik sadanji proš u Pazinu, te smo bili uvijek zabrinuti, koga ćemo odabrati za župnika.

Razumije se samo po sebi, da onaj koji ima izabirati ima pravo i prvo znati, koja su gospoda od presvetlog biskupa predložena. Nu i to htjedose naša častna buzetska gospoda zabašuriti. Veoma smo se uzrujali kad nam je došao na 7. t. on oglas od obćine, da ćemo izabirati dne 14. t. m. župnika. Kazah uzrujao nas je taj oglas, a kako i nebi, kad nismo znali koju su ta predložena gospoda? Nu zavratali nismo se pustili. Odmah sutra dan poslamo našeg vrednog župana u Buzet, došli od obćine, došli od načelnika pita dotični spis, u kojem je ordinarijat predložio molitelje, za koje se ima glasovati od kojih imasmo izabrati našeg župnika. Tada smo saznali, da liježe misao g. načelnika, jedva u jutro prije izbora kazati nam imena moliteljah, te da bi nam tako njihov mišljenik, za koga su već mnogo vremena radili, bio narinet za župnika. Saznasmo, da trojica predloženih jesu: g. Andrija Mikiša, jedan g. iz Pazina službujući u Trstu i naš prijašnji koperator, mljenik Buzedanaah i Krneljah.

Da li je bilo sada čuti jednoga dosticu krmara, nekog trbušara i čivara mira, kako su gadno navajljivali na g. A. Mikišu, kako su ga erčili (jer je narod bio za njega zauzet) pred pukom, kako su okolo tekli, kako su vrodjali poštene naše ljudce, te su se ocuđili kuzati, da za nekog primili po 100 for., da za g. Mikišu drže. Ti su u našeg doselca u krcmi vikali: Naš prijašnji koperator mora ostati za župnika, ne ćemo Hrvate, ne ćemo ljude, koji su bili G. (župit. kotoš-junake!) tjeđanah uzatvorova. Knodan on zapovjedaju.

I naš g. načelnik nije izostao. Načelnik mora doći kao vladin povjeranik. Da nadzira glasovanje, koje je imalo biti ponedjeljak kako rekoh 14. t. m. Ali naš štovani načelnik, mjesto doći u ponedjeljak u jutro ili ako već neće doću na večer, za otišao je već u petak iz Buzeta, pa za kamo? Možda u Lanišće? A ne, bilo bi prerano; prvo valja ići pregledat okolna sela, valjda ceste pregledat? Tako su radili naši mili, a narod? Narod je govorio: nećemo da nam nikoji zapovjeda; nećemo onoga koga Talijani hvale, jer onaj za koga Talijani rade i sam mora biti takav. Došao dan izbora, svi se sakupismo najprvo u crkvi, da slušamo svetu mislu, i da sazovemo duha svetoga u pomoć.

Iza svete mise počemo u najvećem miru glasovati. Za vrijeme glasovanja čulo se je med narodom: »Ej da mogu bit sad obični izbori, nebi nas već varali, silipili su nas dosta!« Oko 1 sut po podne bilo je glasovanje svršeno, pa eto čudni toklo mržnje i ogovaranja Andrija Mikiša dobio je 193 (sto devedeset i tri), a druga dvojica 43 glasa. Komšije koliko vam je pomoglo vaše brbljanje, ocrnjivanje i klevetanje? Eto vidite volju naroda. Narod kaže: vrlig sveđenika i gorljivog Hrvata čemo, jer je naš. Kad se je čulo kako je slavno bio g. Mikiša izabran, nastalo obće veselje. Narod počeo vikati: »Živio zvoniti zvonit, a kubure odjekivat. A prijatelji? rep med noge i kući prste gladati! Narode moj u Istri, koji jošo spavasu, te se pustiš od tudnjina gaziti, pogledaj u ovaj kras; ovdje ćeš naći narod čil, odusjevan i probudjen, on nek ti bude za primjer, kako se imaš i ti kod svih izborah ravnati; uzklizni mu ti samomno; živili svjestni braćo, vrli Hrvati Laniške župe; živio naš novoizabrani župnik g. A. Mikiša!

streu uzkratjavati! Znašte Vi oti puka, da vam je valjana škola neobhodno potrebna i odgovoriti ste zato pred Bogom i svetom. Bit će vam valjda poznata ona, da čovjek toliko valja, koliko zna, a temelj znanju se u dobro uređenoj školi postizava. Na stran dakle privatne interese t. j. negledajmo samo svoju, nego obću korist. Dao Bog, te se na okoro Omišljani dišili tom sveobće željno očekivanom novom školskom sgradom!

Pogled po svietu.

U Trstu, 30. Julija 1884.

U političkom svietu vlada takozvano mrtvo doba, koje će tek pod jesen oživjeti čim se stanu narodna zastupstva sabirati.

Dno 27. t. m. zaključio je moravski sabor svoje zasjedanje, nerješiv preporno pitanje o valjanosti izbora zemaljskog namjestnika grofa Schönborna. Verifikacijski odbor preporučio je izpitivanje tog izbora zemaljskomu odboru. Njemačka listica bila bi radije izbor jednostavno uništila, nu bojala se srednje stranke u saboru, koja je nastojala, da se izborno listino točno izpitaju.

Bukovinski sabor otvoren je dne 22. t. m. Zemaljski predsjednik predstavi zemaljskoga kapetana baruna Vassilka i njegovoga zamjenika dra. Rotta. Zemaljski kapetan zahvaliv se na odlikovanju, naglasi jednako pravo svih narodnostih u zemlji. Rumunji ne žale drugo, van načelnu autonomiju unutar austrijske državne doje, svoj kulturni razvitak i štovanje, koje uživaju druge narodnosti.

Štajerski Niemoi pripravlja ju se odlučno na izbore za zemaljski sabor. Njihov veleposjed i središnji njemački odbor izdali su izborni proglaš. Agitacija je po cijeloj zemlji od strane nazovi liberalacah vooma bezobzirna; nju podupiraju često činovnici.

U Vorarlbergu svršili su prošlog petka izbori za zemaljski sabor. Tergovačka i obrtnička komora u Feldkirchu izabrala je dvojicu umjerenih Njemacah. Ovi imaju sada 12, a napeti 4 zastupnika, Zemaljski sabor sastat će se 11. agusta.

I za koruski zemaljski sabor nastalo je izborna kretanje. Braća Slovenci izdali su takodjer izborni proglaš u kojem naglasuju, da bi htjeli njihovi narodni protivnici (Niemoi), da nebi imali koruski Slovenci nijednoga zastupnika na domaćom saboru, jer bi tad lahko kazali, da je Slovincem u Koruskoj odzvonilo, da Slovinci u Koruskoj neima šta da traži. Kao što rade kod nas Talijani, tako rade u Koruskoj njihovi, za nevolju saveznici, Niemoi.

Po nalogu hrvatske vlade izključeno je 9 slušateljah iz hrvatskog sveučilišća radi nekojih proglašah koje spominjemo i mi na drugom mjestu. Vladine novine javljaju, da će se na sveučilišću uvesti jošte strožije mjere, nu i tuj će vriediti ona hrvatska »pripisnuto jače, sve to više skače«.

O srbsko-hungarskoj razmirici javljaju iz Sofije, da su se tri velevlasti: Austrija, Rusija i Njemačka uvjerile, da nije ničim opravdano, što su Bugari posjeli preporno mjesto Bragovo. To mjesto da pripada Srbiji. Da se ne opetuju u buduće slični sukobi medju timi državama, izjavilo su velevlasti, da Srbija imade odstupiti preporno mjesto Bugarskoj uz novčanu odštetu ili da Bugarska odstupi Srbiji koji drugi komad zemljišća. Srbski izseljenici u Bugarskoj neće smjeti prebivati na samih granicah, već unutar kneževine.

Pronosi se glas, da će crnogorski knez Nikola pohoditi kneza Aleksandra u Sofiji. Petrogradske službene novine

pišu, da su dobili nalog ruski činovnici i činovnici u Bugarskoj, neka se ne mješaju u političke poslove kneževine. Ruski listovi nisu baš posvo zadovoljni sa novim bugarskim ministarstvom. Kako javljaju iz Ruščuka, zaključit će se za koji dan bugarska narodna skupština.

Ruski car Aleksander odputovati će i ove godine u Kodanj, kamo imaju doći princ valeski s knjeginjom i vojvoda Kumberland sa suprugom, sve sami rodjaci. Car će prisustvovati mjeseca agusta velikim vojničkim vježbam u Varšavi.

U Englezkoj zanima se pučanstvo neobično za novi izborni red, komu je gornja kuća protivna. Svakog skoro čedna sastaje se narod u velike skupštine, gdje se zahtjeva slobodniji izborni pravo.

Francuzki senat razpravlja osnovu o reviziji ustava. Vlada morala je nekoje točke osnove brisati jer je naišla na veliku opoziciju.

Prigodom proslave spomendana na bitku kod Visa, navaljuju talijanski napeti časopisi na Austriju, da ona tobož tom proslavom Italiju izazivlje Talijanom, osobito ugrijancem dozvoljeno je rovati proti Austriji, šurovati i ošijukati sa našimi nespasencima, a našoj štabroji mornarici, da nebudu dozvoljeno sjotiti se jednog od najslavnijih njezinih danah?

Egipatska konferenca odložila je na neko vrijeme svoje sjednice, jer da su se obratili pojedini zastupnici na svojoj vlade za savjete, kako njim je u buduće postupati.

Turska vlada odlučila je sve inostrane pošto u Turskoj uklinuti. Štvar se tiče osobito naše države, koja neima samo u primorskih gradovih kao ostale države već i drugdje u Turskoj svoje poštarske urede. U ovom pitanju morati će valjda Turska popustiti jer su proti njezinoj odluci sve vlasti, koje imaju svoje urede u Turskoj.

Franina i Jurina.

Jur. Od kuda ako Bog da?
Fr. A ča neznaš, da ja uvik klatim po svietu, kako hud beč.
Jur. Ti si srećan, Frane moj, tako bih i ja delat, ali nemorem, zač ni žep brani.
Fr. Jure! neznaš onu našu staru: ki more, nu i konj more, a ki nemore nu nemore ni tovar!
Jur. Znam ju, znam, a ča mi koristi znat, kad svejedno nemorem. Povej mi dakle, kud si to klatil?
Fr. Od kad se nismo vidili, bil sam va Buzete, kade se uprav one dneve bili balotaciji za reprezentancu.
Jur. Pak kako je šlo, ki je predbili? buzetški Šarenjaci, ali kmeti?
Fr. Dragi Jurina, pusti me čal čulo se i vidilo oneh 6 dan va Buzete, ča se nebi čulo niti vidilo ni u istoj Barbariji!
Jur. Joh meni! dakle je morale bit velikih stvari.
Fr. Vidil sam, dragi kume, kako su buzetški veladaši tekli od jednoga do drugoga; vidil sam, kako su vukli kmete za jakete; čul sam, kako su njim strašili s peticijoni i šekucijoni.

Jur. Si pak ti poznal koga od onih šarenjakah?
Fr. Ja ih nisam poznal, ali mi je jedan prijatelj rekao, da su to bili neki Barreti, a ovim da su pomogli neki Grosi, neki Agapito i još drugi, kojih se nedomišljam.

Jur. A ča su ih ljudi poslušali?
Fr. Tako Bože ne, kako su nekoji!
Jur. Da da, oni iz grada Buzeta, zač znam, da vrana vrani oči neizvadi.

Fr. Da bi bilo tako, nebi bilo toliko zlo!
Jur. Dakle su i kmeti poslušali?

Fr. I kako tipo, zač sam čul, da ako se nebi bili kmeti prodali za jednu grudicu palente, ka se je poli nekega šior Pepića kuhala, nebi bili Buzecani ni zadnji dan predbili.
Jur. Si čul pak Frane, odkud su bili ti palentari?

Fr. A bilo ih je od svih plovanih, ali najveć iz Račić, iz Draguča, iz Grinalde i iz Huma. Ali te pustimo ča, zač su morebit za veliku potribu šli pojediti kakveh 5 litri palente, ali povedaju, da su bili i nekoji iz Vrha, ki dobro stoje i ki se vazda hvale, da imaju svačesa u kući.

Jur. Ča su dakle svi iz Vrha bolotali za buzetške Talijanaše?

Fr. Aj da nisu ne, nego samo oni najbogatiji, ki bi bili rada jedan paš prešparat doma i koji razume već latinski i talijanski nego hrvatski, akoprem nisu bili u školi i ki bi za to rade, da pride Vrh pod Taliju.

Jur. Ala sram ih bilo!

Fr. Jo, ja, ma su rekli, da nete drugi put s gospodom držat, ako im nebudu dali puljeskih makaruni s ovčim mesom, kako lani kad su hodili deputote balotat va Kopar, zač da im je letos palenta na štomige ostala, pak da su neki i mlade po Buzetu delati.

Jur. A ča misle, da im nebi makaruni tako učinili ter bi mogli znat, da onakova spiža nima blagoslova.

Fr. Mogli bi znat mogli, ali ča ćeš, ki je kratke pameti ga lahko prevare.

Jur. Povej mi sada, kakove reprezentante su teli stavit buzetški Šarenjaci za izvanjske občine?

Fr. Govorili su ubogi kmeti, da upravo one, koje oni nebi teli, naime nekoje gobaste, a nekoje štortavirni nogami, t. j. one, ki gredu na šedutu samo da 2 florinčića potegnu, a kada fini šeduta, da pridu na plac, pak da jedan drugoga pitaju: Kume zakoj smo bili danas na šedute i koj smo deliberali?

Jur. Da, da, takove ljude bi teli Buzecani imet za reprezentante, zač znaju, da takovi nemoru pokvariti njih računice.

Fr. Intanto za ta put im je škroknilo jedno malo, a drugi put će više, radi toga se tuži u porečkoj lažtorbi neki »Anima pelosa«, da su naši vredni svećenici krivi, da su kmeti malo progledali, ali da bi on znal onu našu: Sve ča se već meša, sve to već smrdi; nebi tako napadali na svećenike, koji nisu bili niti blizu Buzeta, kad su bili balotaciji.

Jur. Tista ti valja, Franiču moj!

Željeznici.

Čudnovata kola
Gvozdenoga druma,
I vje ste mi iskra
Čovječjega uma.
Aždaja ste ljuta.
Što za plićenom hrli;
Od gnjeva joj vatra
Iz nozdavah prli.
Jada se i smuče
Iz gore pod goru,
I danju i noću,
U mrak i u zoru.
Kravce joj oči
Sjevaju iz glave,
Kuda noću siče
Kô zmija iz trave.
Nikad nigdje nema
Pokoja ni mira:
Jedvice je stigla
A već napred svira.
Duša joj je para,
Neuzprezna sila,
Što se je uz vatra
Iz vode razvila.

Omišalj koncem Julija 1884. Obljubljena »Naša Sloga« iznela je na javnost u predprošlih brojevih t. g. dva dopisa, koji govore o školskoj sgradni u Omišlju. Dopisnik u br. 29. obratio se »Stogatu«, koja je opisana u br. 25. »Sloge«. On ju je obratio kao privatnu kuću i dokazao, da nije baš onakova, kako je opisana nu nenapominju, da li ista za školu vriedila i dobro je učinio, da je to mukom mimošao.

Ovo su 44 godine, da škola u Omišlju postoji, i nju se kroz to vrijeme kojekad po ljesnala i nepriljudnih kućicah porjavna, nepazed ni malo na svrhu late, nemisleć, da je škola hram prosvjete.

Nastojalo se najviše, da škola bude u kući Marka ili Todora, koji su se smiljali i veselili, kad su namire plani i stotine brojili, pak za to poprjanje i nastezanje med pukom.

Broj školske mladeži bio je i jest uvijek takav, da ga nije bilo moguće u nijednu dosad kuću u nještu ni iz daleka valjano smjestiti; zato nija se čuditi na nemarnosti i na slab uspjeh late. Kriva su tomu najviše neodgovarajuća školska kuće, koje se zahacili imaju, ka i pretjesan postol, koji nikako na nogu pristati nemože. Da se tomu zlu doskočić, odluču sadanje mjestno zastupstvo, novu sgradu za školu sagraditi te je i visoko c. kralj. namjenskičto poslalo (ako se nevarnam negdje u ožujku t. g.) listinira na lice mjesta, da pri kašteju to izmjeri i naert za novu školu pripravi. Tog je listinira obćina platila, a naert je upravo ovih danah stigao. Medjutim upotriebili su nekog zastupnelo to vrijeme, da raztrube med pukom o velikom trošku nove školske sgrade (premda ga još nitko u Omišlju nezna, ako ne dopisnik u broju 29., koji navadja 6000 fr. Neznam, gdje i kako je on to enznao) puk da bi najpametnije bilo »Stogatu« za školu kupiti — I žbilju, »Stogatu« je najveća i najviša kuća u Omišlju i stojala je nova kakvih 9000 fr., a sada nudiat ju za 2500 for. Rec bi, da je »Stogatu« blistnikom poavo dosadila, kad ju tako rekud pod moraš puku uz tako nizku cijenu navlavaju. Staki se u Omišlju čudil i pita, čemu to navlavanje. ta oni su ju sami omrazili, kao mladeli zastarjelu djevojku, koju roditelji pošto po to nudiaju, samo da je doma ni!

Školske su oblasti »Stogatu« davna neshodnom za školu proglasila, buduć sa soba takove, da se u pojedine ni 20 djece smjestiti nemože. Buduć škola trorazredna i sa trimi učitelji, to bi se do podne u tih sobah najviše 60 djece obučavalo, a po podne isto toliko, dakle ukupno do 120. A kamo li ono preostale više od 180 djece! U »Stogatu«, dok je škola trorazredna nije dakle ni polovicu djece smjestiti moguće. Dakle »Stogata« za školu nevajja. Prigovor pako, da je obćina omišljaska u slabom financijskom stanju je po nešto istinit; nu tomu nije kriva obćina nego oni, koji s njom upravljaju. Ona je jedna od najmogućnijih ba otoku Krku pak zato i smazje za sadanju kuću u kojoj je škola tobož smještena gozimee podpunih 200 fr., premda se u istu niti polovicu djece smjestiti nemože!

Tu nepreostaje drugo, nego da se Omišljani slože, da se obćinom urednije ravnaju, i da se novu školsku sgradu sagradu. Tim će prestati prepirke, prestali će trošak. Omišalj će se poljepšati, a Omišljani lice osvietlati, opšteniti se te moralno i materijalno okoristiti. To odlučno zahtjeva duh vremena, to boće uvidjavni Omišljani to boće nadležne školske oblasti, to boće krv krvi naše, koja boće, da je škola zdrava, prostrana, da se naša potomstvo ne duši i davi u uzkih, nezdravili i pogibeljnih prostorijah.

Zašto dakle dječci svojoj zdravilje i tredi dopis o Omišljaskoj školskoj sgradni, želeći, da se predmet svestrano pročeta i produči. Stalni smo, da će se napokom naši dični Omišljani složit jedino u onom, što bude po cijelu obćinu koristno i plodonosno. Ured.

Ziva para hoće,
Da nekud uteče:
U kolino suklike,
A kolino teče.

Groza ju i vidjet,
I još kuda prodje
Svjet joj se veseli,
I na susret dodje.

Tu se sve pozdravlja,
Rukuje i ljubi,
Na polazak opet,
Dokle ne zadržubi.

Svaki joj se korak
Izmjenjuju svati,
Riedko tko ju stalan
Ca do stanka prati.

Skrbna i priek mjere
Svega sobom vuče,
Da jedva pod trhom
I teretom tuče.

Uz ciele put dieli,
Uz ciele put prima;
Nikad joj nemanjka,
Nikad preveć nima.

Neka mimo sela
Sopućuće proleti,
Seljačstvo se diže
Na pozdrav joj leti.

I danju i noću
Uzduć ciele pruge
Bezbrojni ju putem
Dočekuju sluge.

Za njom stojke škilje
U polju težaci,
Dok joj se i zadnji
Dima vide znaci.

Kureći osvance
U snjegu i ledu,
A smrkne gdje ljudi
Bosonogi jedu.

Danas je na jednom
Bielog svijeta kraju,
A sutra joj kola
Na drugom pristaju.

O aždaju, zašto,
Kano ljude s ljudi,
Nespajati i srca
Svih na svijetu ljudit

Nepripravnost porečke kurije. Koliko nam je poznato, službenim jezikom orkvenim jest latinski jezik. Prem je danas taj jezik mrtav, ipak se jedino pomoću toga jezika sav učeni svijet sporazumit može. Crkva, kano nepripravna štitaljica prava i zakona, svim i svakomu jednako sklona, služi se upravo radi toga ovim jezikom. Tužil smo se već često u ovom listu na nekoje biskupske oblasti u Primorju što mimolaze latinski jezik obće sa našim narodnim svećenstvom te mu narivavaju tuđe jezike, talijanski ili njemački. Prem bi svakomu našemu svećeniku milije bilo, da mu dotična kurija na pisma — budi kojeg sadržaja — odgovara u onom jeziku u kojem je pisano, u hrvatskom nalmu ili slovenskom, ipak neki emlo nitko ni pisnuti, kad bi primio na hrvatsko, dotično slovensko pismo, latinski odgovor. Nu kako da štiti naobražen čovjek na nepravdu ako mu jedina ili druga viša crkvena oblast odgovara na hrvatske podneske talijanskim ili njemačkim jezikom? Zar su ti jezici službeni, zar su oni možda državni ili izključivo zemaljski? Svećenikom porečke biskupije odgovara slavna tamošnja kurija na hrvatske spise talijanskim jezikom i je li to pravedno? Može li to nepripravna — kao što bi morala biti crkvena oblast — istim opravdati? Što bi kazao talijanski svećenik kad bi mu njegova kurija na talijansko pismo »hrvatske« odgovorila? Zanima što bi se krk holl i uzlik oporženja od jednog kraja do drugog istre. A zar moramo upravo mi sve to nepravde podnašati? Nelma li dakle za nas više niti kod orkvenih oblastih zaštitu i pravednosti? Kad će ved jednom silno nepravde prestati? S namu se zblija postupa kno sa onim nesretnicel koje je opisvno furianski svećenik u svojoj propovijedi rihnuo sve grozote pnkla: »Fug di ca, fug di la, fug di vora, fug di vora, fug di par aut«.

Proglasi. Dlična hrvatska sveučilišna mladož poslala nam iz Zagreba dva proglasa sa željom, da jih objelodanimu. Uz najbolju volju nije nam to moguće, jer bi nam u današnjih okolnostih list zaplenilo. Iz jednog proglasa vidimo samo to, kako se najživljim riječmi pozivlje hrvatsku i slovensku mladož Primorja, napore istre na sveučilišne nauke u Zagreb. Želji i molbi braće iz Zagreba morao bi se odazvati svaki hrvatski ili slovenski mladić, koji polazi sveučilišne nauke.

Sud Talijana o našem Rendiću. Trčdanski list L'Indipendente (koji mrzi sve što je hrvatsko kano neželiti stranac) pišuće o trčdanskoj pormanontnoj izložbi, ocjenjuje Rendićeve radnje kako sliedi:

»Taj se jo simpatični umjetnik rodio, nekta nam se dozvoli frazo, sa umjetničkim čuvatvom otočiću, u sv. Petru na Braču, surovo kno što ga je podučavali divlja priroda njegovih krajevah, započeo se jo Rendić vježbati u liepoj umjetnosti. Dosta mu je bilo malo hlovače, da modelira sličice životinja, koje su onuda pasle; listić, zarezanik, sve mu jo dobro dolazilo, jer jo učio iz latinita. Slučaj ga dovedo u Trst, gdje ga je starno Mocetto podučio ozbiljno u prvih početnih kiparstva. Odavio pošje u Veneciju, a za tim u Firencu gdje je učio sa Duprè-om, komu je Rendićeva vruće preporučilo pokojni Nikola Tommaseo. Rendić bijaše, i još je uvijek neumorni radnik. Trebalo bi štavih stranicah, kad bi čovjek bilo valjano ilustrovati sva djela, što no ih je izveo taj glasoviti umjetnik.

Samih poprjaj učinio je preko stotinu. Njegova su djela razasuta po Dalmaciji, a njih dobar dio nalazi se u Zagrebu. Nedavno je izveo za Gorupovu obitelj na Riecl monumentalno djelo, o kojem je naš dnevnik kazao svoju.

Ovdje na permanentnoj izložbi izložio je Rendić dva poprja u kredi; prvi pogodjen da nemože bolje; oha poduprta o dva elegantna stupića od krede Conti. Oha poprja — prvi predstavlja g. Mimbella-a, drugi kneza Crnegore — jesu dva velebela djela. Ovo posljednje, najnovije djelo, izvedeno je upravo fotografničnom linitošću. Kip kneza Nikole pogodjen je, kako vele oni, koji ga poznavaju, upravo savršeno; izradjen je, osobito s tehnične strane, okretno i veoma duhovito. U poprju g. Mimbella-a staro i nabrano lice izvedeno je majstorski. U tom odjelu (kiparstvo) i slikarstvo) Rendić je nadkrillio sve druge svojimi djeli.

Talijanska ugladjenost. Došao nam se u »Uredništvo« potužiti mladić iz koparskoga kapetanata na nekog g. Rigo iz Buzeta, koji mu iz Zepa viraće knjigu nezabcravnoga Dobriše: »Oče duši

volja tojca» iztrgnuo, te pogledav na naslov, istu bacio, napravit velikoga pokojnika naslovi, kojimi obiljuju samo oni naši sudjedi, koji su se ogrjali na žarkom suocu »Jedovske kulture«. Mladić naš uvriedjen surovošću »pitomoga Talijana«, počeo braniti knjigu, pisca, svoj jezik itd., nu junačina buzetski nasrnu još surovije na pok Dobrilu, koji da nije bio Hrvat, jer da se nije rodio u Hrvatskoj, nego u Istri; da nije nitko znao; da je on pametniji od pokojnika; da knjiga nevriedi ništa; da bi se imao sramiti nositi sčobom što takova itd. U istinu težko je okrstiti koji primenom slično postupanje čovjeka, prvih imenom slično postupanje čovjeka, koji si prisvaja naslov naobraženoga. Nije dosti, da su pokojnika mrzili i proganjali za života, već mu i poslie smrti, poput najdivljijih zvieradi prebacuju trudne kosti u hladnom grobu. Kod polunaobraženih ljudih vriedi načelo: štovati pepel i najvećega protivnika, a naši patentirani naobraženjaci, kojim je svaki Slaven, napose Hrvat, divljak i barbar, usudjuju se dirati u trulo tielo onoga, koji njim nije nikad ništa zla učinio, van tu pogrešku imao, što se je rodio i što je živio kao Hrvat. Vnjoj neizmjerne snosljivosti i ugladjenosti klanjamo se gospode à la Rigo, do crne zemlje!

Nesreća. Dalmatinski listovi javljaju, da su poginula u kamenolomu Krvarcu kod Opuzena dvojica radnikah. Od njih jedan bijaše naš zemljak, Josp Širola, Kastavae, a drugi Lujo Bertoldi iz Italije. Nesretnici pripravljani su naboj dinamita za podkop; dinamit je izdao i oni ostali obojica mrtvi.

Statistika strašnih vrućinah. Ljeto je o. g. kasno počelo, ali se je po svuda pokazano žestokost, pa kad uzmemo, da se kolera širi, da olomuo svietu prileti pogibioj osobito u orakovoj vrućini, koja pospješuje svako kisanje, onda ćemo pojmliti bojazan razboritih ljudi, mjere opreznih i prigovore onih, koji no pojme nemarnost oblastih i posebnikah u strogom obdržavanju neobhodno potrebnih mjerah.

Kao što nije ništa na svietu novo, ipko ni ova vrućina, i ovo nekoliko podataka od davnih vremena pa sve do danas, koja pokazuju, da je bilo već i takvih vrućinah, koje mi ne poznajemo. God. 627. bila je vrućina tako visoka u Francuzkoj i u Njemačkoj, da su vrela presušila, vodn uzmanjkalu i mnogo osoba umrlo od žeđje.

God. 879. hježnu poljodjelci sa poljah. Oni, koji su ipak htjeli da rađe na polju, padahu mrtvi od sunčane žega kao mube.

God. 998. sunce je tako žeglo, da su biljne izgorjele, kao da su vatrom upaljane.

God. 1000. trajala je ista žega, koja je osušila potoke. Sa svih stranah vidjelo se hrpe ribah, koje su sagnjllile u nekoliko anlih. Taj gojilož okužio je zrak i proturoćlo kugu.

God. 1032. ljudi i marva, koji su se izpostavili suncu, padahu mrtvi: grlo im se osušilo i krv im udarala u moždiane.

God. 1132. ne samo da su potoci presušili već i zemlja stala pucati i postala tvrda kao kamen. Rieka Rajna je skoro presušila u Alzaciji.

God. 1189. bijaše žega osobito u Italiji žestoka, sve bilje je izgorilo.

God. 1803. i 1804. Rajna, Loire i Seine su presušile.

God. 1615. bijaše izvanredna vrućina u cijeloj Europi.

God. 1705. bijaše u mnogih krajevih vrućina takova, da je temperatura bila jednaka onoj u peći gdje se staklo topi. Na suncu se moglo lasno meso kuhati. Od poldneva do 4 sata poslie poldneva, nije se nitko usudio izaci iz kuće na sunce.

God. 1718. izvanredna vrućina slijlašje ljude, da zatvore mnoge zavode. Kazalšta ostaše zatvorena više mjesecih. Kroz 6 mjesecih ne pade ni jedna kap vode.

God. 1753. pokazivaše termometer 38 stupnjah.

God. 1779. u Bologni, vrućina bijaše ubitačna, veliki broj ljudi pade od asphyxije. Zrak ne bijaše moguće dihati i smrti ne mogošje uteći van oni, koji utekoše pod zemlju.

God. 1793. mjesec srpanj bijaše nesnosljiv. Povrtlje bijaše sprženo. Voće se je aušilo na granah. U prostorijah drveno pokućstvo je od časa do časa pucalo, a meso se odmah kvarilo.

God. 1811. u mnogih pokrajnih presušišje potoci i žitelji bljahu u neprilici za mljeti žito.

God. 1822. vrućina potraja uz oluje i potrese. Suša potjera iz zemlje nehranenu vojsku miševah, koji pustošišje Alzaciju-Lorenu. U Savanri, u 15 danah, ubišje bilzu dva milijuna tih miševah.

God. 1832. vrućina poče razvijati u Francuzkoj koleru. U samom Parizu bijaše preko 20.000 žrtvah.

God. 1846. termometer pokazivaše na suncu 52 stupnja.

Godinah 1859., 1860., 1869., 1870. i 1872. vladahu velike vrućine, koje ipak nisu prouzrokovale nikakve nesreće.

Sveučilišta u Europi. Njemačka ima ovaj čas 22 sveučilišta sa 2014 učiteljah i 25.444 djaka; Austrija 10 sveučilištah sa 979 učiteljah i 45.573 djaka. Englezka 8 prvih sveučilištah i 7 takozvanih »Collegesah« sa 509 učiteljah i 18.170 djakah. Francuzka neima državnih sveučilištah, već samo fakultete i to 13 pravoslovnih, 11 lječničkih, 15 lječničkih pripravnih licejah i 30 fakultetah »des sciences et de lettres« sa 1181 učitelja i 15.526 djakah; osim tih imade Francuzka 5 katoličkih sveučilištah. Italija ima 17 državnih i 4 slobodna sveučilišta sa 1635 učiteljah i 11.728 djakah. Rusija 8 sveučilištah sa 709 učiteljah i 10.305 djakah. Danska, Švedska i Norveška ukupno 4 sveučilišta sa 243 učitelja i 3425 djakah. Nizozemska 5 sveučilištah sa 193 učitelja i 1685 djakah, Belgija 4 sveučilišta sa 253 učitelja i 4072 djaka. Švajcaraka 6 sveučilištah sa 375 učiteljah i 2081 djakom. Španjolska 10 sveučilištah sa 475 učiteljah i 13.723 djaka, Rumunjska 2 sveučilišta sa 87 učiteljah i 693 djaka. Portugalska, Grčka, Srbija i Turska po jedno više učilišće.

Kratkovidnost među školskom djecom. Jedna od najraširenijih bolesnih naše dobe, jest kratkovidnost koja se i hototice širi među školskom djecom. U pučkih školah, osobito dvih prvih, upotrebljuju se tako zvane četverinane (quadrinane) ploče i pisanko kao pomoćna učila, da se djeca nauče pravilnomu, vodoravnomu i okomitomu pisanju brojakah. Dokazalo se je pako, da ovakve ploče i pisanke veoma škode očima djeca, tako da se oko traženjem ovih četverinah veoma napreže i utrudl, osobito ako su ploče crvenom bojom izvučene. Mnogi lječnici izrazili su već svoje mnjenje proti tomu, t. j. da se zabace. Ovakve ploče i pisanke, koje su većinom klica kasnjoj kratkovidnosti, bavarsko ministarstvo prosvjete zabranilo je porabu ovakvih učilah, pak i mi silno preporučamo, da i naše više školske oblasti svrata pozornost na ovaj slučaj.

Okoleri javljaju iz Toulona 26. o. mj. prije podne. Pošet širi se u okolici, najvlastito u Mourillonu, gdje je jučer oholjelo od kolere 50 osoba. U Arlesu umrlo su jučer četiri osobe, boluju pak 18 osoba. Iz Pariza javlja se 26. o. m. Zdravstveno nedjeljno izvješće konstatuje, da su umrle 1062 osobe prama 1185 u prošastom tjednu. Prijavljeno je više ozbiljnih slučajevah dijareje. Od 45 osoba, koje su od dlareje oholjele, umrle su tri, o kojih se je u prvi čas tvrdilo, da su od kolere oholjele, na poslie se je dokazalo, da su slučajevi sama s pretjerane opreznosti držani za koleru. Umro je medjutim neki Vital, koji je liečen u bolnici za koleru. Admiral Kranz javlja iz Toulona žicom, da je okrenulo na bolje, no u okolici na gore.

Žrtve oceana. Od godina 1871. do 1882. poginulo je u oceanu 38.722 osobe, od kojih je bilo 3062 putnikah, a 35.670 mornarah.

Za poplavljenike u Galiciji. Javili smo u svoje vrijeme, koliko je štetu nanijela strašna letošnja povelodaj braći Poljakom u Galiciji. Rieka, iztupivšje iz korita, poplavila se sela i gradove, polja i livade, zadajući svuda neopisiv strah i treset. Poginulo je u razvodjenih riekah i potocih i više ljudi, a blagu ni broja se nezna. U mnogih kotarih neima ni govora o ikakvom pridjelku za ovu godinu. Zemlja pritekla je nesrećenim kotarom po mogućnosti u pomoć, nu tuj treba veće, izdašnije pomoći. Ministarstvo unutarnjih posalah raspolalo je okružnicu na sva austrijska namjestništva, kojom se dozvoljuje sabiranje milodarah za našu nesrećenu braću u Galiciji. Trčdanski magistrat raspisao je spomenutu okružnicu na sva društva i svim časopi-

Različite viesti.

Slavenska šitaonica u Trstu. Doznajemo, da je odbor radi nepovoljna vremena i jer se mnogor članovah privremeno iz Trsta odaljilo, odgodio započete jur subotne zabave za mjesec august. Za mjesec septembar pripravlja odbor članovom veliku zabavu sa plesom.

Crkvene viesti. Presvjetli g. biskup dilet do sv. bormu u slededih mjestih: 24. august u Pazinu; 25. u Novakih, kamo će doći djeca iz Boruta i Zarečja. Dne 26. u Cerovju; 27. u Gologoric; 28. u Krbunah; 30. Sv. Ivanac; 31. u Plénu. Dne 1. septembra u Gračiču; 2. u Lindaru; 3. u Zminju; 4. u Sv. Petru u Šumi.

Okružnica. Na ravnateljstva pučkih školah u Istri raspisana jo okružnica, koju niže bez ikakvog tumačenja probčujemo. Ona glasi:

Političko društvo »Societá politica istrjana« preduzela si je zadacu poboljšati pučko školstvo u Istri. U tu svrhu bljahu juru medju nekoje škole knjige razdijeljene, te takodjer nagrade raspisane onim učiteljem na selih, koji se budu najvećma odlikovali podučavanjem i štranjem talijanskog jezika medju školskom mladož. Da bude pako uzmogla kotarska školska oblast zakoniti nadzor u tom pravcu voditi, zahtjeva se od kot. školskih ravnateljstvah polag odredba visokog cos. kr. zemaljskog školskog vieća od dne 7. rujna t. g. br. 878. sve tiskopise ili spise, koji njim ili pojedinim učiteljem stignu, istoj na predičezan vid podastrieti. Ova odredba imade se prepsisati i dužnost jest, polag nje najstrožije postupati. C. k. kot. šk. vieće itd.

Komisija u školi u Nerezinah. Nedavno bijaše komisija u pučkoj školi u Nerezinah, poslana od vlade, da razvidi, koji jezik razumiju djeca oblje kad stupe u školu — talijanski ili hrvatski. Da se oadašlje komisija, slijlla je Junta, a vlada imenova članom komisije i osorskog načelnika g. Salatu, koji zagovara živo talijanski jezik. U školi mu ponudi g. nadzornik, da izvoli dati koje pitanje djeci u talijanskom jeziku, što je on jedan put i učinio, ali znajući, da ga djeca neće razumiti, izjavi, da oni nisu kazali, da se u Nerezinah hrvatski ne govori, nego da oni hoće talijansku školu, premda se u mjestu hrvatski govori. Neznamo u koliko se slaže ova izjava g. načelnika sa informacijam slavnog zemaljskog odbora, nu svakako zanimiva je u toliko s pedagoškičk gledišća, da bi zaslužila, da se jo preporučiti kano uzor uzgoja svim svjetskim podgocim. Živili takovi usgojitelji naše mladož!

